

Književnost in umetnost.

Šolska izvestja. Ob sklepu letošnjega šolskega leta smo prejeli več izvestij. Kakor lansko leto obsorej, izpregovorimo tudi letos o njih v posebnem članku.

† **Anton Čehov**, slavni ruski pisatelj, je dne 15. t. m. umrl v Petrogradu. Naš list je svoječasno poročal, da je bil Čehov namenjen na azijsko bojišče.

Vestnik.

Učiteljski konvikt. G. Davorin Matko, šolski voditelj v Toplicah, nabral ob priliki okrajni učiteljske konference novomeškega okraja 15-10 K; g. Ivan Krulec, c. kr. vadniški učitelj v Ljubljani 3 K; g. »komedijantar« dne 14. t. m. v veseli učiteljski družbi priliziral 2-4 K. Tiskarna **R. Šeberjeva** v Postojni 30 K. Pri tej priliki to tiskarno sl. šolskim vodstvom in krajnim svetom za tisk letnih poročil in nakup šolskih tiskovin prav toplo priporočamo. Svoji k svojim!

† **Ravnatelj Karel Pirc.** Dne 13. t. m. je umrl v Idriji g. Karel Pirc, prvi ravnatelj novoustanovljene tamošnje mestne realke. — Pokojni Karel Pirc je bil rojen l. 1857 v Škofji Loki, kjer je njegov oče nekaj časa bival kot ravnatelj nekdanjega rudnika na Toplicah poleg Hotavelj. Bil je brat ravnatelja kmetijske družbe g. Gustava Pirca ter trgovca in deželnega poslanca g. Cirila Pirca. Po dovršenih študijah se je nekaj časa mudil pri sorodnikih v Ameriki, kjer si je pridobil široko obzorje in mnogo tiste izredne energije, ki je lastna Američanom. Vrnivši se v staro domovino, je postal profesor na ljubljanski realki in se z veliko ljubeznijo posvetil delu pri narodnih društvih. Zlasti za ljubljansko čitalnico si je pokojnik pridobil neveljivih zaslug. Kot profesor je bil iskren prijatelj mladine. Ko je idrijska občina ustanovila realko, je ponudila ravnateljsko mesto g. Karlu Pircu, vedoč, da pridobi z njim značajnega in izkušenega šolnika, čigar oseba je jamstvo, da se bodo dijaki vzgajali v pravem narodnem duhu. Pokojnik se dolgo ni mogel odločiti, a končno je lepa, vzvišena naloga, ki ga je čakala v Idriji, vendar premagala njegovo ljubezen do Ljubljane. Gospod Karel Pirc je izpolnil v najlepši meri vse nade, ki so jih gojili v Idriji. Bil je uzoren ravnatelj in je za mlado realko njegova smrt jako bridka izguba. — Truplo pokojnikovo so prepeljali dne 15. t. m. iz Idrije v Kranj, kjer je bil pogrebni izprevod dne 16. popoldne. Tako v Idriji kakor v Kranju se je udeležilo žalostne slovesnosti ogromno občinstva. Po prizadevanju učiteljstva so se v obeh mestih poslovili pevci z lepimi žalostinkami od čislanege in v vseh krogih priljubljenega šolnika. V Idriji bi bil kmalu katehet Osvald zakrivil neprilike, a zmagala je pieteta in čuvstvo, ki navdaja poštenega človeka v bližini smrti. Tako je k sreči ostala klerikalna netaknost brez uspeha. Vemo pa sedaj, da ne poznajo nekateri ljudje niti veličastva smrti! — S pokojnim ravnateljem Pircem je izgubila učeča se mladina očetovskega učitelja, zavod svojega energičnega ravnatelja, moža dela in vztrajnosti, učiteljski zbor pa svojega zvestega, vdanega tovariša. Ave, anima pia!

Kolekta poštnih znamk za učiteljski konvikt je imela zopet srečne dneve, posebno v postojnskem okraju. Mlajše učiteljstvo je posebno delavno. Med temi moramo postaviti v prve vrste g. Fortunata Lampreta, učitelja v Trnovem pri Ilirski Bistrici, ki je nabral nad 70 K. Bog ga živi! Pa tudi naši starejši tovariši čutijo in delujejo z nami za našo dobro stvar, tako n. pr. je g. Martin Zarnik, nadučitelj v Trnovem, eno kolekto kar sam izpolnil. Vsa čast vrlému možu! Delaven je tudi g. nadučitelj Iv. Kutnar iz Žužemberka. Veseli smo tudi naših vrljih koleginj, posebno gdč. Márice Dovganove iz Zagorja na Notranjskem. Učiteljske soproge so tudi pridno na delu. Tako je prav! Pa tudi na Štajerskem se vedno bolj gibljejo. Zadnji čas so poslali iz ljutomerskega okraja prav lepo »kolekto«.

Živeli darovalci in nasledniki! Upamo, da se bodo vzdramili tudi na Primorskem. —mn—

Učiteljska imenovanja. Deželni šolski svet je v svoji zadnji seji med drugimi imenoval: g. Ivana Rudolfa za nadučitelja v Št. Vidu pri Vipavi, g. Avgusta Korbarja za nadučitelja v Preserju, g. Petriča za nadučitelja v Naklem, g. Pavla Šilca za nadučitelja v Žireh in g. Ludovika Dermelja za učitelja v Cerknici. V pokoj sta šla nadučitelj g. Ivan Okorn v Kamniku in nadučitelj g. Fran Pfaifer v Domžalah.

Učiteljstvo postojnskega okraja je pri uradni svoji skupščini dne 6. t. m. izbralo za svojega zastopnika v okr. šol. svetu g. Dragotina Česnika, nadučitelja v Knežaku.

Mladeniški shod. Na Brezjah se je torej vršil »mladeniški shod«. Interesantno bi bilo zvedeti, koliko šolskih otrok se je udeležilo tega političnega romanja. Iz mojega razreda jih je bilo pet, nekaj tudi iz G. — Tako nam piše tovariš. Pozivljemo učiteljstvo, naj nam nemudoma naznani število tistih šoloobveznih otrok, ki so po krivdi klerikalcev zamenjali šolo ter si šli zastrupljati srca na klerikalni sestanek. Mi že potem poskrbimo, da se takemu nezakonitemu in nepedagoškemu ravnanju napravi konec!

Prošnja. P. i. gg. okrajne šolske nadzornike lepo prosim, da mi blagovolijo za Letopis »Slovenske šolske Matice« poslati teme in teze, ki so se obravnavale, oziroma sprejele pri letošnjih okrajnih učiteljskih konferencah.

Jakob Dimnik.

1879—1904. Učitelji, ki praznujejo letos svojo petindvajsetletnico, bodo izleteli dne 3. avgusta zjutraj mimo Dobrave skozi Vintgar v Gorje, kjer bo v Zumrovi restavraciji kosilo, popoldne pa na Bled in zvečer domov. Čujemo, da se tega izleta udeleži več tovaršev in prijateljev jubilarov iz Ljubljane, blejske okolice in od drugod. Umevno je ob sebi, da nam bo vsakdo dobrodošel!

Nadzorniška poročila. — Vsa nadzorniška poročila vobče se sučejo leto za letom po enakem šablonskem sistemu. Kakor letos, tako lani — tako je mogoče bilo že pred 20 leti. To lahko trdimo iz lastne izkušnje, zakaj imeli smo že čast slišati dokaj takih poročil raznih nadzornikov. N. pr.: V tem predmetu je bil uspeh dober, poučevalo se je skoro na vseh šolah pravilno, le na nekaterih . . . itd. itd. Taka poročila so vobče tako dolgočasna, tako problematična, da človek v istini ne ve, ali pedagoška veda sploh kaj napreduje ali ne. — Po našem skromnem mnenju naj bi se enkrat pospeli naši c. kr. okrajni nadzorniki na to stališče, da bi nam podali paralelo med napredkom po njih nadzorovanih šolin pa med napredkom pedagoških vprašanj. Prvič bi bila taka poročila jako zanimiva in drugič bi zbrano učiteljstvo prišlo do spoznanja, da tudi naši c. kr. okrajni nadzorniki napredujejo v duhu časa in da niso le zgolj živi pisalni stroji, ki se vrte še vedno tako, kakor so se pričeli vrteti prvi dan novega šolskega zakona.

Tridesetletni službeni jubilej. Dne 29. julija bo minilo 30 let, kar so prebili na mariborskem učiteljišču zrelostni izpit ti-le tovariši: Golob Andrej, nadučitelj pri Sv. Marjeti niže Maribora; Javnik Gabriel, nadučitelj pri Gornji Šentjungerti; Leskovar Josip, nadučitelj v Hočah; Matko Iv., nadučitelj v Rajhenburgu ob Savi; Praprotnik Fran, nadučitelj v Mozirju; Supanek Josip, c. kr. okr. šolski nadzornik v Celju; Tribnik Ernest, nadučitelj v Spodnji Polskavi; Tribnik Ludovik, nadučitelj v Zrečah; Trobej Iv., učitelj in bivši okrajni šolski nadzornik v Slov. Gradcu.

Imenovani jubilarji bodo imeli prijateljski sestanek tekom velikih počitnic v Mariboru.

Iz seje c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico 23. junija 1904. Iz uradnih naznanil je povzeti, da je zavrnilo c. k. ministrstvo za uk in bogočastje utok prebivalcev iz Vrha in Preserja, v zadevi ustanovitve lastne šole za omejnjeni frakciji. — Sklenilo se je, takoj sezidati šolski poslopji v Rihemberku in Rupi, ter da se razpiše dražba že dovoljene šolske stavbe v Solkanu, katere stroški so proračunjeni na